

Tal i samband med utdelandet av NCK:s (Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik) pris för år 2010 till Bente Jensen

En god kulturarvspedagogisk upplevelse förutsätter en mycket kompetent kulturarvspedagog. Årets prismottagare Bente Jensen har en solid utbildning i bagaget med universitetsutbildning i medeltidsarkeologi, historia och journalistik – dessutom från tre olika universitet, vilket inte var vanligt på 80-talet!

Bente har vid sidan av sin karriär som arkivarie bland annat ägnat sin kraft åt att under flera år vara extern lektor vid Aalborg Universitet samt styrelsemedlem i viktiga danska organisationer med olika inriktningar som "Landsforeningen til Bevaring af Foto og Film", "Den Jyske Historiker", "Organisationen Danske Arkiver" och "Sammenslutningen af Lokalararkiver". Dessutom har Bente bidragit med sin organisatoriska talang i Nordisk Arkivförmedlingsnätverk och i "Organisationen af Danmarks Arkivers Formidlingsnetværk". Utöver detta har hon verkat som redaktör och textproducent i en rad tidskrifter och böcker. Denna bredd speglar Bentes allsidiga och genuina intresse för de många skilda frågor och utmaningar som det professionella arbetet med kulturarv innebär.

Men till saken! Varför har vi bett Bente Jensen att vara här ikväll?

Jo, därför att Bente är en av de arkivpedagogiska pionjärerna inte bara i Danmark, utan också i Norden.

För 20 år sedan stod inte arkivförmedling och arkivpedagogik särskilt högt i kurs, och det var inte en verksamhet som särskilt många brydde sig om, eller lade energi på. I dag har intresset för dessa frågor ökat betydligt.

Nu ska vi inte tala illa om gamla kollegor – för det är länge sedan – men vi måste erkänna att det var mycket svårt att sälja in budskapet om att arkiv kan användas i pedagogiska sammanhang. Likaså att kunskap om arkiv inte är var mans egendom. Men borde vara det. Bente stod i frontlinjen i kampen för att förändra synen på arkiv och förmedling. Hon var också en av drivkrafterna bakom att man måste förhålla sig professionellt inte bara till arkivariens yrke, utan också till arkivpedagogens verksamhet.

Bente, med sitt sinne för teori, insåg också tidigt att det var viktigt att sätta fokus på begreppsbildning och definiera begrepp som tillhandahålla och tillgängliggöra å ena sidan och förmedling och pedagogisk användning å andra. Genom att fokusera på skillnaderna har det sedan varit möjligt att få acceptans för de två senare begreppens innebörd, vilket också öppnat upp för både sektorsmässig och politisk uppmärksamhet.

Bente har i sin dagliga verksamhet som arkivarie vid Aalborg Stadsarkiv utvecklat och genomfört mängder av arkivpedagogiska program för olika målgrupper. Med samma entusiasm har hon också tagit sig an arbetet med att utveckla det, som de flesta besökarna uppfattar som själva arkivet eller institutionen, nämligen forskarsalen, eller som man säger i Danmark "läsesalen". Längre var läsesalen en lokal som man förväntade sig – eller till och med krävde – skulle vara tyst och helt anonym, men självklart med bra ljus för läsningens skull! En lokal som inte var attraktiv och lockande för massorna, men som var desto mer exklusiv för de få utvalda.

Men det ville Bente ändra på! Hon menade att forskarsalen skulle vara funktionell och tilltalande för så många som möjligt och tillgodose både medvetna, och ofta omedvetna,

behov. Med den specialkunskap och kompetens som Bente utvecklat på forskarsalsområdet var det sedan naturligt att hon tog på sig ansvaret för att skapa en gemensam forskarsal för arkiv, bibliotek och museum i Aalborg. Bente har genom rapporter låtit oss följa detta, många gånger, svåra arbete på nära håll, och vi har lärt oss hur stor skillnad det är mellan den sektorsspecifika tankevärlden i arkiv, bibliotek och museer. Det är en mycket viktig kunskap i dessa ABM-tider!

Bente förhåller sig alltid professionellt till sitt ämnesområde, och med nyfikenhet söker hon också ny kunskap och inspiration, ofta utanför landets gränser. Studieresor ut i världen har länge varit naturligt för Bente, vilket faktiskt är uppseendeväckande eftersom det fortfarande är ganska få kolleger från lokala och regionala arkiv och museer som prioriterar detta arbete.

Bente ser hela tiden nya möjligheter att synliggöra och lyfta fram arkivet. Därför finns Aalborg Stadsarkiv inte bara som fysisk verksamhet och med hemsida, utan naturligtvis också på Facebook sedan länge. Bente är själv aktiv i ett antal Facebook- grupper och inte bara sådana som handlar om arkiv eller kulturarv. Hon är nämligen också intresserad av trädgårdsodling och kombinerar det gärna med intresset för fotografi. Bente skapar och delar med sig av fotografier med till exempel historiska rosor som motiv. Ett annat intresse och talang handlar om mat och matlagning. Vilket är intressant även ur ett annat perspektiv! Det är inte vetenskapligt bevisat, men vi tror det finns ett visst sammanhang mellan bra kulturarvspedagogik och god mat!

Bente Jensen är den fjärde mottagaren av NCK:s kulturarvspedagogiska årspris.

När NCK - Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik - 2006 inrättade detta pris var motiveringen följande:

”Det är viktigt att verka för att höja statusen för det kulturarvspedagogiska arbetet. I en sådan tanke ingår bland annat, att mycket konkret visa uppskattning av gott kulturarvspedagogisk arbete, att lyfta fram goda exempel till inspiration samt att medverka till att omvärlden upptäcker det spännande kulturarvspedagogiska arbetsfältet

Därför vill NCK inrätta ett kulturarvspedagogiskt pris som kan tilldelas en person eller en institution/organisation som har utfört framstående insatser inom det kulturarvspedagogiska verksamhetsfältet.”

NCK:s prismottagare 2010 lever helt och fullt upp till denna beskrivning, och vi är glada och stolta över att kunna utdela priset till Bente Jensen.

Innan du får priset skal jag bara komma ihåg att säga att priset består av tre delar: Ett diplom, en mindre summa pengar (25 000 SEK) och – inte minst – ett åtagande att komma tillbaka om ett år och vara key-notespeaker på nästa års vårkonferens.

Gratulerar!